Μάθημα: Νέα Ελληνική Λογοτεχνία

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ (1907-1979)

Η μενεξεδένια πολιτεία (απόσπασμα)

Κάθε Πέμπτη βράδυ, το χειμώνα, η σκαλίτσα που ανεβάζει στο χαγιάτι του Μαλβέικου τρίζει από βήματα πολλά.

Είναι πρώτα ο κύριος και η κυρία Ποντικενά, που έρχονται πάντοτε νωρίς, ν' ανοίξουνε τη βεγγέρα. Έπειτα ο θείος Αργύρης με τη θεία, αυτός μπροστά, εκείνη πίσω, όπως βαδίζουν και στο δρόμο. Τέλος, οι δυο αντικρινές γριές με την αναιμική κοπέλα. Όλη τούτη η κομπανία συνάζεται σιγά-σιγά μέσα στην τραπεζαρία, παίζει τόμπολα και τρώει κάστανα ή καρύδια.

Στις δέκα παρά πέντε, λίγο προτού ακουστούν τα βήματα του «ζεύγους Ποντικενά», ο Μελέτης ο Μαλβής θα σηκωθεί από το τραπέζι, όπου διάβαζε μετά τι φαΐ την εφημερίδα του, και θα πάει γρήγορα-γρήγορα να εγκατασταθεί στο γραφείο. Ανοίγει μια δικογραφία στην τύχη, βουτάει την πέννα στο καλαμάρι[1] και χώνει τα δάχτυλά του στα μαλλιά του. Με το περισπούδαστο αυτό ύφος θα τον δουν οι επισκέπτες ανεβαίνοντας.

- Εργάζεται, λέει πάντα σιγανά, με σεβασμό, ο κύριος Ποντικενάς.

- Εργάζεται, αποκρίνεται κι η Σοφία, που τους άκουσε κι άνοιξε την πόρτα, να τους φωτίζει.

Η κυρία Ποντικενά, νεάζοντας πάντα και μυρωμένη, πολύ κοινωνική, περνούσε πρώτη στην τραπεζαρία και ξαπλωνότανε στον καναπέ.

Τα βράδια τούτα, η Σοφία είτανε στις δόξες της. Το ρόλο της νοικοκυράς τον είχε πάρει στα σοβαρά από τον καιρό που, μικρούλα, πρώιμα-πρώιμα, ανάλαβε τη φροντίδα του σπιτιού, και λοιπόν οι Πέμπτες τής έδιναν αφορμή να φιγουράρει. Έβρισκε χίλιους τρόπους να προκαλέσει το ενδιαφέρον της συντροφιάς, με σοφά τεχνάσματα της νοικοκυροσύνης. Πότε θα παρουσίαζε πρώτη αυτή το καινούργιο γλυκό της εποχής, ρετσέλι ή κυδωνόπαστο, πότε θα φρεσκάριζε το στερεότυπο πρόγραμμα της βραδιάς με μια γευστική έκπληξη:

- Έφτιαξα και... Βρέστε το!

- Παστέλι!

- Μουσταλευριά!

- Σουτζούκι !

- Όχι !... Έφτιαξα τηγανίτες!

Την αναγγελία υποδέχονταν ξεφωνητά ενθουσιασμού.

- Στους γάμους σου! έλεγε σηκώνοντας το ποτήρι με το νερό ο κύριος Ποντικενάς, που είχε την ψύχωση των συνοικεσίων.

- Εσένα όλο κει ο νους σου, τον αντίσκοβε με περιφρόνηση η γυναίκα του. Quelle tête, mon Dieu!

- Πώς τόπες αυτό, κυρά; ρωτούσε ο θείος Αργύρης ο Μαντουλάς, που έκανε το χωρατατζή.

Η θειά-Ευτέρπη, η γυναίκα του, τραβούσε με τα κίτρινα μάτια της μια λοξή σπαθιά της κυρίας Ποντικενά. Δεν τη χώνευε, την ξιπασμένη!

Ο Ορέστης, την ώρα αυτή, βρισκότανε πάντοτε κλεισμένος στο δωμάτιό του. Θα περίμενε τη στιγμή που όλοι θα είχανε μαζευτεί καλά-καλά, και τότε θ' άνοιγε την πόρτα του κι αγέρωχος θα περνούσε ανάμεσά τους.

- Καλησπέρα, έλεγε βαριά, δίχως να ρίξει ούτε μια ματιά γύρω.

Κρατούσε το καπέλο του στα χέρια, δε στεκόταν ούτε στιγμή κι έφευγε για έξω.

«Ξιπασμένο παιδί, έλεγε συχνά στον άντρα της η θειά-Ευτέρπη. Δεν το χωνεύω!»

Ο κύριος Μαλβής, αυτός, θα παρουσιαζότανε σε λίγο στην πόρτα του γραφείου, με τα μαλλιά ανάστατα -από την πολλή δουλειά τάχατες- για να πει με πρόσωπο αχτιδοβόλο:

---

[1] δοχείο με μελάνι

- Δε σας άκουσα καθόλου! Δε μου φωνάζατε;

- Μα εργαζόσουν, παρατηρούσε με ύφος σπουδαίο ο κύριος Ποντικενάς. Η εργασία είναι πράγμα ιερό!

Αυτός, είχε για την πνευματική δουλειά τη φοβισμένη ευλάβεια του αγράμματου.

- Ναι, κάτι προτάσεις έγραφα, έλεγε χαμογελώντας τάχατες ανέμελα ο κύριος Μαλβής μ' όλο που η αγαλλίαση άστραφτε κάτω από τ' ανασηκωμένα του φρύδια.

Και περνούσε το χέρι στο μέτωπό του, που, για μια στιγμή, υποδύθηκε το συγνέφιασμα του μεγάλου κόπου.

Αυτά γίνονταν σχεδόν πάντα, στερεότυπα, μ' ελάχιστες παραλλαγές.

1937

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

α

α1. Να αναφέρετε τα πρόσωπα που συναντάμε στο απόσπασμα: *Είναι πρώτα ο κύριος και η κυρία Ποντικενά…ανεβαίνοντας*. **(7 μονάδες)**

α2. Λαμβάνοντας υπόψη σας τρία (3) στοιχεία από το κείμενο, να αξιολογήσετε τη θέση της Σοφίας Μαλβή μέσα στην οικογένεια. **(18 μονάδες)**

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25

β

β1. Η Σοφία και ο Ορέστης είναι αδέλφια. Να εντοπίσετε στο κείμενο λέξεις ή φράσεις που δείχνουν τα αντιθετικά στοιχεία του χαρακτήρα τους και να τα σχολιάσετε. **(15 μονάδες)**

β.2. Ο Τερζάκης σκιαγραφεί την αστική ζωή στα μυθιστορήματά του. Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο (2) αναφορές που επαληθεύουν τη θέση αυτή. (**10 μονάδες**)

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25